

הא מית. לוקח ומי יחרפו עוד להעמידה בידו בחייו ולא לאחר מותו. מ"ד כו': דמים גולן. לאחר שלקחה והבנים באים להוציא מיד הלוקח: הא מית ליה. ולא נתכוון להעמיד ממכרו אלא בימי חייו שלא יחרפוהו: א"ע דמים

ניחא ליה. מעיקרא: דליקו בהימנוסיה. אפילו לאחר מיתה: סוף סוף קרו לבנים בני גולנא. נמצא שאף לאחר מיתה מחרפין אותו: וזנה אורסה. אס [א] קודם שלקח מן הצעלים חור ומכרה לאיש אחר לבד מן הראשון או הורשה לאחר מבניו או יהבה במתנה לאחר כך לקחה האי ודאי אגלי דעמיה דלא לאוקמי קמיה לוקח ראשון בעי ולא ניחא ליה דליקוס בהימנוסיה שהרי מכרה לשני: נפלה ליה. לגולן צירופה שמתחלה גולה לאחר ממורישיו ומת הנגול: ירושה ממילא הוה. והא' לכה למימר ניחא ליה דליקו בהימנוסיה דהא לא טרח אבתרה דנימא גלי דעמיה דניחא ליה דליקו הלכך הוה כיושר דעלמא וחור ומובעה ונותן מעות ללוקח: גבייה בחוזה. לאחר שגולה ומכר לו וזא לו אלל נגול ואמר לו הגבה לי בחייו קרקע שגולתיך: אי אית ליה ארעא אחריסי. לגולן שיכול לגבות חוזה ממנה ואמר ליה צו שגולתי אני חפץ הא טרח אבתרה ואמרין לאוקמה קמיה לוקח בעי: יהבה ניהליה במתנה. נגול לגולן: ועד איתם. יקחנה מצעלים הראשונים דאמרין דמשום דניחא ליה דליקו בהימנוסיה לקחה: עד שעה טעמיה דין. עד שיערפוהו מן הלוקח ועמידהו דין אלל משעמד דרשעו עד שעת העמדה דין גלי דעמיה דלא מיתנה הוה ואל לקחה אחרי כן לאו לאוקמיה קמיה לוקח בעי: עד דמטא אדרכתא לידיה. עד שייצבוהו צ"ד לפרוע ללוקח מעותיו ועמד במכרו עד שכתבו פסק דין ונתנו ללוקח על נכסיו של גולן שצ"מ שיתאלס יחזיק צדן והיינו משעמיס יוס לאחר שצמד צדן כדאמרין בהגול [בתרא] [צ"ק דף קכז:]: עד דמפתחן יומי דאכרסא. לאחר שמאל זה קרקע משל גולן וזא לצ"ד והן מכריזין שכל מי שרופה לקנות קרקע יבא ויקחנה כדאמרין בערבין (דף כא): שום היתומין שלשים יוסד):

מפתחן לה רמי צר חמא. אהא מה מכר ראשון לשני כו': ספא. אהא מה דרב: במאמינו. שאמר לו אני סומך עליך שמתנה צדי: גמר ומקני. כשלקחה מצעלים הראשונים: מלודס. של חיות ועופות ושל דגים: דצרו קיימין. לקמן פריך מאי שגא רישא כו': הא גזרא והא סיוצנא.

הרי אלס גדול וכמוהו משכחו דקמתי לא אמר כלום ולכשיישר לא קנה לוקח כיון דהיה שעתא לאו ידיה הוה נכסי אציו ולא אמרינן מה מכר לו ראשון לשני כל זכות שכתב לידו: לא סמכא

דעפיה. דלוקח דקאמר מי יימר שירש מאציו כלום שמה אציו נכסיו צדי: שלחיה. אינה צריכה כדי לתרעה להכניסה לפני צני הישיבה שאין צהן יודע לפרקה. ומשכחו הגאונים פורשין לגנאי דליכא קושא מעליא אל תעלוהו לגוי: הוה עוצנא צפומדיא. שדו דין כרז ואותבין מהא מתניתין ואמר רב יוסף כו': משום כבוד אציו. כשהיה אציו גוסס וצריך מעות לקבורתו ולתמריכין ומחזר לכבוד אציו שלא לשהותו בציון: משום

מיהו איצטריכין לפרושה דחזיון מר וזוטא ורב אשי דאינן תיראי שקלו וטרו לפרושי טעמיה דרב הני מילי בעידנא דקנאה הגולן מן הגולן אבל אם נפלה לו לגולן בירושה מן הגולן לא אמרינן קנאה לוקח או מי שניתנה לו במתנה. ויחזיק ימי בפרק איהו נשך הלהב מלה ישראל מעותיו של גבר. תוב התם שקלי וטרו מרימר ורבינא בהא דאמר רבא התם ניתן ליכתב הכא לא ניתן ליכתב אלא הא דרנאי לשבח קרקעות כיצד הרי שגול [שרה] מחבירו ומכרה לאחר והשביחה והרי היא יוצאה מתחת ידו כשהוא גובה גובה את הקרן מנכסים משועבדים ושבח גובה מבני חורין ואמרין אמאי נימא לא ניתן ליכתב. ופריך הכי השתא התם אי למאן דאמר נוחא ליה דלא ליקרייה גולן אי למאן דאמר נוחא ליה דליקוס בהימנוסיה מפייס למריה ומוקים ליה לשתריה הכא אברוחי אברח ליה מוקים ליה לשתריה ש"מ דהלכתא כוותיה דרב בהאי וסוגיא דשמעתא

(א) [דומה להלכה פליגי ג"כ ר' אחא ורבינא במגילה כו': וע"ש, (ב) [מספ' דנדרים ספ"ו ועי' חו"ס' כהנאות ספ"ו ד"ה דנדרים, (א) ורסא. רש"ל, (ד) [ע"ש חו"ס' ד"ה ש"ס, (ב) [ש"ך לנ"ב, (ו) [וע"ש חו"ס' יבמות כג, ד"ה קטניה],

גמ' לאוקמה קמ' לוקח קבצי. עיין צ"ש פ"ו משנה ג' דתרומות: שם בחבנה כבשר. עיין מגילה כו': וצ"ש ר"פ דמעשרות:

הגהות הגר"א [א] רש"י ד"ה וזנה אורסה אס קודם כו'. צ"ב ורמב"ם פ"י אפילו אחר שלקחה (ועמ"ש רע"ט בח"מ ס' ע"ג ס"ק א:)

מוסף רש"י מה שאירש מאבא מבור לך כו' לא אמר כלום. דלון אדם מקנה דבר שלא זכה בו (כתובות כא:).

רבינו חננאל

מיהו איצטריכין לפרושה דחזיון מר וזוטא ורב אשי דאינן תיראי שקלו וטרו לפרושי טעמיה דרב הני מילי בעידנא דקנאה הגולן מן הגולן אבל אם נפלה לו לגולן בירושה מן הגולן לא אמרינן קנאה לוקח או מי שניתנה לו במתנה. ויחזיק ימי בפרק איהו נשך הלהב מלה ישראל מעותיו של גבר. תוב התם שקלי וטרו מרימר ורבינא בהא דאמר רבא התם ניתן ליכתב הכא לא ניתן ליכתב אלא הא דרנאי לשבח קרקעות כיצד הרי שגול [שרה] מחבירו ומכרה לאחר והשביחה והרי היא יוצאה מתחת ידו כשהוא גובה גובה את הקרן מנכסים משועבדים ושבח גובה מבני חורין ואמרין אמאי נימא לא ניתן ליכתב. ופריך הכי השתא התם אי למאן דאמר נוחא ליה דלא ליקרייה גולן אי למאן דאמר נוחא ליה דליקוס בהימנוסיה מפייס למריה ומוקים ליה לשתריה הכא אברוחי אברח ליה מוקים ליה לשתריה ש"מ דהלכתא כוותיה דרב בהאי וסוגיא דשמעתא

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

מז.

מאי גזרינא מינד. וא"ת וכי מכרה נמי מה גולו והלא צריך להחזיר לו מעותיו וי"ל דמ"מ יקראנו גולנא כל זמן שלא יפרע לו: ארצ"י קמיה כי היכי דליקוס בהימנוסיה. משמע דהכי הלכתא מדלא נקט ליטנא דלא נקרייה גולן ועוד דהלכה כרז

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אשי דהוא צתראה וגדול כהנמה וצמנין: הא"י שפרא חספא בעצמא הוה. וא"ת ולימא דקני לה צמה שהחזיק צה אחר שקנאה גולן וי"ל דמשמע ליה משעה שקנאה הגולן היא של לוקח אע"פ שלא עשה צו שום מעשה וא"ת מעותיו שהיו מחלה מלוה נעשו עמה מכר וי"ל צתתרא דלא קנו כספא א"ר צמלוה אנו יכול לקנות כדאמרין פ"ק דקדושין (דף ו:)

המקדש צמלוה אינה מקודשת וצמכר לא קנה והא דאמר צהא"ש מקדש (שם דף מו). ושזין צצמכר קנה היינו צמלוה שיש לו על אחרים דלא צאשה צענין זה מקודשת לכ"ע אי לאו דאשה לא סמכא דעתה ויראה שיחזור וימחול אלל מלוה שאשה חייבת לו אס מחול לה מקודשה צה אינה מקודשת דלא נתן לה כלום דמקמי הכי היה צרשמה וכן צמכר לא קנה אע"ג דכשצמקדשה צהנא מחילת מלוה היא מקודשת דלא גרע מאריות לה זמנא ואדצר עליך לשלשון דמקודשת וכן צמכר אס מכר צהנא מחילה קונה כמו צהחליף דמי שור צפרה מ"מ לא משמע ליה שהיה מקנה לו צהנא מחילת מלוה משום דמשמע מיד שלקחה הגולן קנה לוקח ראשון:

בהה"א הנאה דקא סמיך בו'. והוה צאלין א"ל שדה זו מהא קטויה לך לכשצמקנה:

מה שאירש מאבא מבור דף א' אמר ב"ב. וא"ת לימא דרב דאמר כ"מ וצרימא כרצנן וי"ל דלדין קפריך דאית לן כרז כדאיתא פרק איהו נשך (לקמן דף עב:): דמיימי אכרזתא מתקף לה רמי בר חמא מכדי האי לוקח במאי קני להאי ארעא בהאי שטרא האי שטרא חספא בעלמא הוה א"ל רבא תהא במאמינו בההוא הנאה דלא קאמר ליה מידי וקא סמיך עליה טרח ומיימי ליה גמר ומקני ליה מתיב רב ששת (י)מה שאירש מאבא מבור לך מה שתעלה מצודתי מבור לך לא אמר כלום מה שאירש מן אבא היום מבור לך מה שתעלה מצודתי היום מבור לך דבריו קיימין אמר רמי בר חמא הא גברא והא תיובתא אמר רבא גברא קא חזינא ותיובתא לא קא חזינא הכא סמכא דעתיה והכא לא סמכא דעתיה הכא סמכא דעתיה דאזיל טרח ומיימי ליה כי היכי דלא נקרייה גולנא הכא לא סמכא דעתיה שלחיה לקמיה דרבי אבא בר זבדא אמר להו זו אינה צריכה לפני אמר רבא זו צריכה לפני ולפני לפני הכא סמכא דעתיה והכא לא סמכא דעתיה הוה עובדא בפומבדיתא ואותביה אמר להו רב יוסף זו אינה צריכה לפני ואמר ליה אב"י צריכה לפני ולפני לפני הכא סמכא דעתיה הכא לא סמכא דעתיה ומאי שנא רישא ומאי שנא ספא שאירש מאבא היום משום כבוד אביו מה שתעלה מצודתי היום משום

נשך (לקמן דף עב:): מהא קטויה לך לכשצמקנה: מה שאירש מאבא מבור דף א' אמר ב"ב. וא"ת לימא דרב דאמר כ"מ וצרימא כרצנן וי"ל דלדין קפריך דאית לן כרז כדאיתא פרק איהו נשך (לקמן דף עב:): דמיימי אכרזתא מתקף לה רמי בר חמא מכדי האי לוקח במאי קני להאי ארעא בהאי שטרא האי שטרא חספא בעלמא הוה א"ל רבא תהא במאמינו בההוא הנאה דלא קאמר ליה מידי וקא סמיך עליה טרח ומיימי ליה גמר ומקני ליה מתיב רב ששת (י)מה שאירש מאבא מבור לך מה שתעלה מצודתי מבור לך לא אמר כלום מה שאירש מן אבא היום מבור לך מה שתעלה מצודתי היום מבור לך דבריו קיימין אמר רמי בר חמא הא גברא והא תיובתא אמר רבא גברא קא חזינא ותיובתא לא קא חזינא הכא סמכא דעתיה והכא לא סמכא דעתיה הכא סמכא דעתיה דאזיל טרח ומיימי ליה כי היכי דלא נקרייה גולנא הכא לא סמכא דעתיה שלחיה לקמיה דרבי אבא בר זבדא אמר להו זו אינה צריכה לפני אמר רבא זו צריכה לפני ולפני לפני הכא סמכא דעתיה והכא לא סמכא דעתיה הוה עובדא בפומבדיתא ואותביה אמר להו רב יוסף זו אינה צריכה לפני ואמר ליה אב"י צריכה לפני ולפני לפני הכא סמכא דעתיה הכא לא סמכא דעתיה ומאי שנא רישא ומאי שנא ספא שאירש מאבא היום משום כבוד אביו מה שתעלה מצודתי היום משום

נשך (לקמן דף עב:): מהא קטויה לך לכשצמקנה: מה שאירש מאבא מבור דף א' אמר ב"ב. וא"ת לימא דרב דאמר כ"מ וצרימא כרצנן וי"ל דלדין קפריך דאית לן כרז כדאיתא פרק איהו נשך (לקמן דף עב:): דמיימי אכרזתא מתקף לה רמי בר חמא מכדי האי לוקח במאי קני להאי ארעא בהאי שטרא האי שטרא חספא בעלמא הוה א"ל רבא תהא במאמינו בההוא הנאה דלא קאמר ליה מידי וקא סמיך עליה טרח ומיימי ליה גמר ומקני ליה מתיב רב ששת (י)מה שאירש מאבא מבור לך מה שתעלה מצודתי מבור לך לא אמר כלום מה שאירש מן אבא היום מבור לך מה שתעלה מצודתי היום מבור לך דבריו קיימין אמר רמי בר חמא הא גברא והא תיובתא אמר רבא גברא קא חזינא ותיובתא לא קא חזינא הכא סמכא דעתיה והכא לא סמכא דעתיה הכא סמכא דעתיה דאזיל טרח ומיימי ליה כי היכי דלא נקרייה גולנא הכא לא סמכא דעתיה שלחיה לקמיה דרבי אבא בר זבדא אמר להו זו אינה צריכה לפני אמר רבא זו צריכה לפני ולפני לפני הכא סמכא דעתיה והכא לא סמכא דעתיה הוה עובדא בפומבדיתא ואותביה אמר להו רב יוסף זו אינה צריכה לפני ואמר ליה אב"י צריכה לפני ולפני לפני הכא סמכא דעתיה הכא לא סמכא דעתיה ומאי שנא רישא ומאי שנא ספא שאירש מאבא היום משום כבוד אביו מה שתעלה מצודתי היום משום

עין משפט

נר מצוה קל"א א מ"י פ"ע מהל' גולה הל' ט סמג עיין ע"ש ח"מ ס' שער סעי' א: קל"ח ב ג מ"י שם הל' יא טו"ע שם סעי' ג: קל"ח ד מ"י שם הל' יב טו"ע שם סעי' ג: קב"ב ה מ"י שם הל' יג טו"ע שם סעי' ד: קב"ב ו מ"י שם הל' י טו"ע שם סעי' א: קב"ב ז מ"י פ"כ מהל' ממירה הלכה ה סמג עיין פ"כ טו"ע ח"מ ס' ר"א סעי' א:

רבינו חננאל

כרב אשי דאמר נוחא ליה דליקוס בהימנוסיה. הלא תראה כדאתקף ליה רמי בר חמא פריך ליה דהא תהא במאמינו פירוש בההוא הנאה דלא אמר ליה ולא מידי (א) דמכר ליה ואזיל ומכירה לגולן וקני ליה מיניה גמר ומקנה ליה והוא דמתקף בה. והא דאיתכב כרז שות אבא הא דהני מה שאירש מאבא מבור לך מה שתעלה מצודתי מבור לך לא אמר כלום דקיימא לן אין אדם מקנה לחבירו דבר שלא בא לעולם. היא בתוספתא בסמך נדרים ומפורש בתלמוד ארץ ישראל ככתובות פ"ק אצ"פ מה שאירש מאבא היום מבור לך בלוה לחבירי אביו מפני שהיה גוסס וזה פ"י משום כבוד אביו. מה שתעלה מצודתי היום מבור לך דבריו קיימים משום כד חזי. קשיא ליה לרב דאמר מה מכר ראשון לשני כל זכות שכתב לידו. ופריך אב"י ורבא הכי הא מתניתא דהנא [בתוספתא] בסוף מסכת נדרים ליכא למימר דסמכא דעתיה דהא כי הדר ביה לא מצ"י קרי ליה גולנא לפיכך לא אמר כלום אבל הא דרב דאי לא טרח ומיימי ומוקים לה בידה דלא ליקרייה גולנא סמך דעתיה דאזיל וטרח ומוקים לה בידה כי היכי דלא ליקרייה גולנא. ואמר' מה שנא רישא ומאי שנא ספא אמר ר' יוחנן סיפא דקתני מה שאירש מאבא היום מבור לך דבריו קיימים משום כבוד אביו אמרו חכמים מכירתו קיימת. וכבר פירשנוהו בתלמוד ארץ ישראל בלוה בתכריכי אביו פ"י כגון שהיה אביו גוסס ומוכר לעשות לו תכריכין וכן מי שאין לו [מה] יאכל משום כד חזיין אמרו חכמים אס אמר מה שתעלה

(א) נראה דל"ל וסמך עליה דאזיל ומפייס טו'.